

המנהל הפדגוגי

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה.

הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה **טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים**. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

מותרים

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

1. יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
2. אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
3. אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
4. לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
5. **אין לתלוש או להוסיף דפים.** מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי־קיום טוהר הבחינות.
6. אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

ב ה צ ל ח !

מדבקות נבחן והתאמות

ملصقة ممتحن وملاءمات

שנה السنة

חודש الشهر

מועד موعد

סמל ביה"ס

رقم المدرسة

מס' תעודת הזהות

رقم الهوية

מסלול

رقم المسار

מדבקת נבחן

ملصقة ممتحن

שאלון: 011231

עברית מותאם

יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם)

يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת

يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي

* التعلیمات باللغة العربیة علم، ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

ملاحظة

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ב, 2022
מספר השאלון: 11231

מדינת ישראל
משרד החינוך

עברית: לשון

שאלון מותאם

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק א	—	שם המספר	—	20 נקודות
פרק ב	—	תחביר	{ יש לבחור באחד הפרקים	80 נקודות
פרק ג	—	מערכת הצורות		
סך הכול				100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר לנבחן (עמ' 10–11).

ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לקרוא את המאמרים שבעמודים 4–9 ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.
2. הקפד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

קרא את שלושת המאמרים שלפניך. השאלות בפרקי הלשון הן בזיקה למאמרים.

מאמר 1

אקטיביזם ופוליטיקה חדשה – בין כיכר העיר לחיי היום-יום

מאת בטי בנבנישתי

בשנת 1955 סירבה רוזה פארקס, אישה אפרו-אמריקנית, לִפְנוֹת את הכיסא באוטובוס בשביל אדם לבן, כפי שהיה נהוג אז, ובזכות סירובה היא נהפכה לסמל במאבק לשוויון בין שחורים ללבנים בארצות הברית; ג'וליה לוריין היל התגוררה על עץ סקויה בקליפורניה במשך 738 ימים עד שהבעלים של חברה לכריתת עצים התחייבו שהם לא יכרתו את עצי הסקויה בני מאות השנים; דפני ליף הקימה אוהל בשדרות רוטשילד בתל אביב כדי למחות על שלא הצליחה למצוא בעיר דירה להשכרה במחיר הוגן. בתוך שבועות ספורים היא סחפה אחריה אלפי אנשים בישראל ומעשיה הובילו למחאה חברתית הגדולה, שהתרחשה בשנת 2011.

פסקה א

כל אלה הן דוגמאות לפעולות של יחידים שביקשו לשנות את החברה – את סדרי העדיפויות שלה, את האופן שבו ארגונים כלכליים וחברתיים פועלים או את הערכים של הקהילה שבה אנו חיים. הרצון לקדם שינוי כזה הוא פעולה פוליטית.

פסקה ב

פעולות כאלה מכונות "אקטיביזם"⁽¹⁾, והן תמיד פומביות ומכוונות בד בבד אל הציבור ואל מקבלי ההחלטות. המבצעים של הפעולות האלה, האקטיביסטים, נעזרים באמצעי התקשורת כדי לקדם את המסרים שלהם. לעיתים קרובות האקטיביסטים הם קומץ אנשים שרואים את עצמם כמי שפועלים למען הכלל, ויש להם אומץ, גבורה ונכונות להקרבה אישית. האקטיביסטים אינם מבקשים רווח אישי, אלא רווחה לחברה. הם מאמינים ביכולתם להציל את החברה מעוולות באמצעות נקיטת מגוון פעולות כמו כתיבת טקסטים, יצירת אומנות, שביתות, הפגנות ועוד פעולות ראוותניות.

פסקה ג

אפשר לומר שאקטיביזם קיים משחר ההיסטוריה. בעבר היו אלה מייסדי הדתות המונותאיסטיות, פילוסופים ומדענים בימי הביניים שחוללו שינויים חברתיים מהותיים וחובקי עולם. אולם האקטיביזם שאנו עדים לו כיום אינו פרי יצירתם של אבות רוחניים ושל הוגים אלא של יחידים, ארגונים ועמותות המבקשים לשנות את האופן שבו החברה פועלת ולהשפיע על מקבלי ההחלטות.

פסקה ד

* מעובד על פי בנבנישתי, ב' (מאי, 2019). אקטיביזם ופוליטיקה חדשה – בין כיכר העיר לחיי היום-יום. פסיק – מגזין המכון הדמוקרטי, גיליון 8. אוחרז מ' democratic.co.il.

(1) אקטיביזם – בעברית: פעילות; אקטיביסט הוא פעיל או פעיל.

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

פסקה ה

אחד המאפיינים הבולטים של האקטיביזם המודרני הוא כאמור פעילות גלויה וחשופה לעיני הציבור. חשיפת הפעילות ופרסומה גורמים לפרטים ולקבוצות להצטרף לעשייה החברתית.

פסקה ו

מאפיין נוסף של אקטיביזם הוא גלובליות. פעילות האקטיביסטים חוצת גבולות ומשפיעה על העולם כולו. נקודת המבט הגלובלית מאפשרת לבני האדם להרגיש שייכות גם לעולם הגדול וגם למדינתם. השילוב של פעולות לאומיות עם פעולות כלל-עולמיות יכול ליצור שיתוף פעולה בין מדינות ולפתור בו בזמן בעיות מקומיות ובעיות גלובליות. מאבק חברתי יכול להיות של קהילה ובה כמה עשרות משתתפים או של קהילות רבות ובהן מיליוני משתתפות. הקהילות יכולות להיות מקומיות-שכונתיות או גלובליות, חובקות עולם, ותיקות ומבוססות או כאלה שמתגבשות רק כדי לקדם מטרה משותפת.

פסקה ז

יש לזכור כי אקטיביזם הוא פעולה פוליטית, שאינה נובעת מן המוסדות הפוליטיים, אלא מן החברה עצמה, והיא מעבירה לציבור את האחריות לגורלה של החברה. בעידן של פוליטיקה חדשה אנחנו האזרחים מציבים דרישות למדינה בנוגע לאופן שבו החברה צריכה להתארגן. האקטיביסטים הם המובילים הבולטים של הדרישות הללו, אבל כולנו שותפים למשא ומתן על ערכי החברה שאנחנו חיים בה. הפוליטיקה כבר איננה רק נחלתם של נבחר הציבור, אלא תוצאה של פעולות החיים שלנו.

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

מאמר 2

איך לדבר עם ילדים על אקטיביזם

מאת רייצ'ל פינק

בזכות הרשתות החברתיות נפקחו עינינו ואנו רואים את חוסר השוויון, את הדיכוי שחוות אוכלוסיות מסוימות ברחבי העולם ואת כדור הארץ שלנו עולה בלהבות, פשוטו כמשמעו. אבל אם יש נקודת אור אחת בכל האפלה הזאת, הרי היא האקטיביסטים הצעירים שמתקוממים ומשמיעים את קולם נגד עוולות ונגד אדישות – הגרטה-תונברגים⁽¹⁾ והמלאה-יוספזאים⁽²⁾ של העולם.

פסקה א

היום, יותר מאי פעם, צעירים ברחבי העולם מעורבים בסביבתם. בכל פעם שאני רואה את ה"מטרידים" הטובים האלה, אני נפעמת מהבגרות, מקור הרוח, מהמרץ ומההתלהבות שלהם. מה מעורר בהם השראה לנקוט צעדים אמיצים ונועזים כאלה? מי הם המבוגרים בחייהם שעזרו להם לבטא את קולם הפנימי ולפעול למען שינוי?

פסקה ב

בעלי ואני השקענו מאמצים רבים כדי לפתח בילדינו רגשות אמפתיה וחמלה, ולא היינו היחידים שעשו זאת. כיום, בתקופה שבה מחאות על עוולות נשמעות ממש מתחת לחלון ביתן של משפחות רבות, יש יותר ויותר משפחות כמונו שמנהלות עם ילדיהן שיח מתמשך על גזענות, על שוויון ועוד.

פסקה ג

אבל אם תקראו תגובות על כתבות שעוסקות באקטיביסטים צעירים, קרוב לוודאי שתיתקלו באותה ביקורת שלילית: לא משנה למען איזו מטרה הילדים הללו נאבקים, מאשימים אותם שהם "בובות על חוטים" המופעלות בידי אחרים, ומניחים שלא ייתכן שאכפת להם מ"בעיות של מבוגרים". לכן הורים ומחנכים צריכים להבין שכאשר מחנכים ילדים להיות אקטיביסטים, צריך ללמד אותם לפתח חשיבה עצמית כדי שהם יפעלו למען פתרון בעיות בתחומים שמעוררים בהם עניין. אסור לנו לקחת אותם להפגנה שאין להם מושג במה היא עוסקת או לתת בידיהם שלט מחאה שהם אינם מסוגלים לקרוא או להבין את הכתוב בו.

פסקה ד

עלינו ללמד את הילדים על המתרחש בעולם, וכשהם שואלים שאלות עלינו לעשות כמיטב יכולתנו לענות להם בכנות, גם אם התשובה מעוררת בנו תחושת אי-נוחות. לילדים יש זכות להסברים הוגנים והגיוניים. כשילד שואל "למה" לעולם אל תשיבו לו "כי אמרנו כך". כשאנו מעודדים את הילדים לערער על המצב הקיים, מתפתח בהם אמון, ובזכות זה הם מסוגלים לפתח חשיבה ביקורתית גם בעניינים שאינם משפיעים עליהם ישירות.

פסקה ה

* מעובד על פי פינק, ר' (נובמבר, 2020). איך לדבר עם ילדים על אקטיביזם. הארץ. אוזור מ' haaretz.co.il.

(1) גרטה תונברג היא אקטיביסטית צעירה ממוצא שוודי שפועלת כדי לעצור את ההתחממות העולמית ואת שינוי האקלים. היא התפרסמה באוגוסט 2018 לאחר שהפגינה סמוך לבניין הפרלמנט השוודי ודרשה שינקטו צעדים של ממש למניעת משבר האקלים.

(2) מלאה יוספזאי היא צעירה ממוצא פקיסטני הידועה בזכות פעילותה למען זכויות נשים. בשנת 2014 קיבלה מלאה יוספזאי פרס נובל לשלום.

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

- פסקה ו דרך נוספת לטפח את מודל האקטיביזם ואת הערכים הנלווים לו היא דוגמה אישית, למשל להשתמש בתיקים מבד לנשיאת הקניות או לארגן נסיעות משותפות ברכב כדי להקטין את הזיהום הסביבתי. כדי לתת לילדיכם השראה ספרו להם גם על אנשים, ובייחוד על ילדים אחרים, הפועלים למען מטרות שחשובות להם.
- פסקה ז אחת המיומנויות החשובות שאנחנו יכולים להקנות לילדינו בהקשר של אקטיביזם היא יצירת קשרים. הרי בסופו של דבר אקטיביזם מבוסס על בני אדם שמתלכדים כדי לפתור בעיה. עודדו אותם לפנות לאנשים אחרים שמגלים עניין במאבק שלהם או להצטרף לקבוצה של אקטיביסטים שהשקפת עולמם דומה לשלהם. פעילות משותפת תאפשר להם לחלוק רעיונות וליהנות מעצות של אחרים ומעידודם.
- פסקה ח אפשר לעודד את הילדים להשתתף בהפגנות ובמצעדים כדי להעלות את המודעות של מקבלי ההחלטות לבעיות ואפשר גם לעודד את הילדים לנקוט פעילויות שקטות יותר ויעילות לא פחות, כמו כתיבת מכתבים ויצירת קשר עם גורמים בעלי השפעה.
- פסקה ט עלינו להסביר לאקטיביסטים הצעירים שאקטיביזם הוא כמו ריצת מרתון ולא כמו ספרינט⁽³⁾. ילדים צריכים להבין שלא נוכל לחסל לחלוטין את הגזענות או להפסיק לגמרי את ההתחממות העולמית באמצעות הפגנה או כתיבת מכתב, ובסדר גמור לחוש תסכול לנוכח הקצב האיטי שבו מתחולל השינוי. הדבר החשוב הוא לא לאבד תקווה, להביט לאחור ולראות איזו דרך עשינו ולהסתכל קדימה על עולם שיהיה טוב יותר מזה שאנחנו חיים בו היום.

(3) ספרינט – בעברית: מאוץ. ריצה קצרה במהירות מרבית.

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

מאמר 3**אקטיביזם של נוער לקידום זכויות האדם**

מאת נעמי יוספסברג

פסקה א לימוד של סוגיה חברתית שאינו מוביל לפעולה הוא לימוד חסר טעם, לכן עלינו לשאוף להניע את הנוער לאקטיביזם חברתי. אין לנו מתכון להצלחה בחינוך לאקטיביזם חברתי, אולם אפשר להציע שתי דרכים, שנמצאו יעילות כדי לעורר בני נוער לפעול למען החברה.

פסקה ב שמיעת סיפורי פעולה של בני נוער בני אותו הגיל יכולה להועיל בחינוך בני נוער לאקטיביזם. מורים לא יצליחו לשכנע בני נוער לפעול כמו שיעשו זאת נער או נערה שפעלו, הצליחו וסיפרו על כך לבני גילם. בדרך זו בני הנוער פוגשים דוגמאות לחיקוי ומקבלים רעיונות לפעולה. בני הנוער שהתנסו בפעילות חברתית יעידו שאפשר לפעול למען הזולת ולמען החברה, גם אם עסוקים בחוגים, במשחקי מחשב, ובבילויים עם חברים.

פסקה ג למידה על הפרות של זכויות האדם – בסביבה הקרובה והרחוקה – היא דרך נוספת להניע לפעולה חברתית. בסוף הלימוד חייב להיות גם תכנון לפעולה: "למדתי ש... ואני יכול לעשות...".

פסקה ד אחד הכלים שאפשר להיעזר בו בחינוך בני נוער לאקטיביזם הוא האינטרנט. האינטרנט אינו רק מקור מידע על מצב זכויות האדם בישראל ובעולם, אלא גם כלי תקשורת המניע לפעולה. מומלץ להיעזר באינטרנט כדי לעודד בני נוער לאקטיביזם גם מפני שבדרך כלל הם אוהבים להשתמש בו, ומפני שהוא מאפשר להם לגבש ידע עולם ולקשר אותם עם העולם הרחב.

פסקה ה כשמחנכים בני נוער לאקטיביזם חשוב להביא לפניהם את אפשרויות הפעולה השונות. ראשית, צריך להסב את תשומת ליבם לשני סוגי אוכלוסיות שיכולות לשמש יעד לפעולה: האוכלוסייה שהם שייכים אליה ו"שאר העולם". ייתכן שהנער או הנערה באים מסביבה הסובלת מפגיעה בזכות כלשהי מזכויות האדם, והם ירצו לפעול כדי לקדם את מימוש הזכות בעבור האוכלוסייה שהם שייכים אליה. אך ייתכן גם שהנער או הנערה ירגישו שהם רוצים לפעול למען מה שמכונה "תיקון עולם", בעבור רווחת ציבור מוחלש שהם לא חלק ממנו.

* מעובד על פי יוספסברג, נ' (דצמבר, 2003). אקטיביזם של נוער לקידום זכויות האדם. הסדנא – מרחב חינוכי לדמוקרטיה וזכויות אדם.

אוהור מ" education.acri.org.il

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

פסקה ו

שנית, חשוב שבני הנוער ידעו שיש שני סוגי פעילויות למען קידום זכויות אדם: פעילות שמטרתה להניע את שלטונות המדינה לקיים את חובתם לקידום זכויות של אוכלוסיות מסוימות ופעילות שמטרתה למלא את החלל שנוצר במקרים שרשויות המדינה אינן מקיימות את מלוא הזכויות של אוכלוסיות מסוימות. אפשר להדגים זאת באמצעות זכות האדם למזון. בני הנוער יכולים לבחור להצטרף לאחד מארגוני הצדקה המספקים מזון למי שאין ידו משגת, או לפעול כדי שהמדינה תמלא את חובתה שאיש לא יהיה רעב ללחם במדינה.

פסקה ז

שלישית, יש להציג לבני הנוער ארבעה מעגלים של פעולה – מן הקרוב אל הרחוק – הכיתה, בית הספר או המשפחה; הקהילה או השכונה של בני הנוער; המדינה שבני הנוער חיים בה והמעגל הבין-לאומי, כלומר, פעולה למען זכויות האדם בארצות אחרות.

פסקה ח

במעגל הראשון אפשר למשל להתחיל את תכנון הפעולה בעריכת סקר של מצב זכויות האדם בבית הספר. במעגל השני אפשר להפגיש בין בני הנוער לבין קהילות מוחלשות שזכויותיהן נפגעות ולבחון איתן במשותף דרכים לשיפור מצבן. במעגל השלישי אפשר לעיין בדוח האגודה לזכויות האזרח בישראל, המתפרסם בכל שנה, לחקור סוגיה כלשהי בו, ולהציע פעולה לקידום זכות מסוימת שנפגעת. הפעולה יכולה להיות החתמה על עצומה, כתיבת מכתבים למוסדות המדינה וכדומה. במעגל הרביעי אפשר להיכנס לאתרי האינטרנט של ארגוני נוער ולהתרשם מפעולות של בני נוער המקדמים זכויות אדם בעולם. הפעילויות של ארגוני הנוער הללו רבות ומגוונות, למשל סיוע לילדים ולנוער שנמנעו מהם חינוך, טיפול רפואי או מזון; מחאה נגד עבדות ילדים במדינות שונות; עזרה לילדים שחיים באזורי מלחמה ועוד. ארגונים אלה יכולים להיות השראה לפעולה, אך הם יכולים להיות גם כתובת להצטרפות.

פסקה ט

מומלץ לאפשר לבני הנוער להקדיש זמן לבחירת צירוף אפשרויות הפעולה שמדבר אל ליבם – בקרב איזו אוכלוסייה לפעול; איזה סוג של פעולה; והיכן לפעול. מתן אפשרות הבחירה לבני הנוער עשוי להגביר את המוטיבציה שלהם לפעולה.

דף עזר לנבחן

	התנועות הקטנות	התנועות הגדולות	התנועות החטופות
a	ֶ פתח	ֶ קמץ	ֶ חטף פתח
e	ֶ סגול	ֶ צירי חסר יֶ צירי מלא	ֶ חטף סגול
i	ִ חיריק חסר	ִ חיריק מלא	
o	ֹ קמץ קטן	ֹ חולם חסר וֹ חולם מלא	ֹ חטף קמץ
u	ֻ קובוץ	ֻ שורוק	

	גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי
יחיד	מדבר	נוכח	נסתר
יחידה	מדברת	נוכחת	נסתרת
רבים	מדברים	נוכחים	נסתרים
רבות	מדברות	נוכחות	נסתרות

תחביר

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחד/מחובר)

התפקידים התחביריים במשפט: נושא, נשוא, אוגד, מושא, תיאור, לוואי, תמורה

החלקים הבלתי תלויים במשפט: הסגר, פנייה, קריאה

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ניגוד,

/המשך בעמוד 11/

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

תורת הצורות

בנייני הפועל: קל-פָּעַל (פעל), נִפְעַל (נפעל), הִפְעִיל (הפעיל), הִפְעַל (הופעל), פִּעַל (פיעל), פָּעַל (פועל), הִתְפַּעֵל (התפעל)

גזרות הפועל והשם:

גזרת השלמים, גזרת המרובעים

גזרות החסרים (העלולים): חסרי פ"נ (חפ"ן), חסרי פי"צ (חפי"ץ), חסרי פ"י (חפ"י)

גזרות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"י/ו (נפ"י/ו), נחי ל"י/ה (נל"י/ה), נחי ל"א (נל"א), נחי ע"ו/י (נע"ו/י)

גזרת הכפולים (ע"ע)

דרכי תצורת המילים:

גזירה מסורגת: שורש ומשקל

גזירה קווית: בסיס וצורן, הלחם בסיסים, ראשי תיבות (נוטריקון)

סוגי צורנים: צורן גזירה, צורן נטייה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا לכתוב באזור זה

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

פרק א: חובה — שם המספר (20 נקודות)

ענה על שאלה 1.

1. במשפטים שלפניך **הקף** את הצורה הנכונה של כל שם מספר מבין האפשרויות המודגשות.
 - אם תחפשו במנוע החיפוש של "גוגל" את הביטוי "מחאה חברתית", תקבלו **שמונים ושלוש אלף / שמונים ושלושה אלף** תוצאות חיפוש שונות.
 - אחת המחאות החברתיות הגדולות בישראל פרצה **בארבע עשרה / ארבעה עשר** ביולי בשנת **אלפיים ואחת עשרה / אלפיים ואחד עשר**.
 - **בעשר / עשרת** השנים שחלפו מאז התרחשה המחאה, ניסו בישראל לחולל מחאות חברתיות בסדר גודל דומה, אך לא הצליחו.
 - בסקר שנערך נמצא כי **שבעים ואחת / שבעים ואחד** אחוזים מן הציבור סבורים כי מחאה חברתית יכולה להשפיע על מדיניות הממשלה בישראל.
 - בסקר השתתפו **שש מאות ארבעים וארבעה / שש מאות ארבעים וארבע** אנשים בני **שמונה עשר / שמונה עשרה** ומעלה.
 - לאינטרנט **שלושה / שלוש** יתרונות עיקריים בקידום אקטיביזם: ביטול מחסומים פיזיים בין אוכלוסיות, יצירת קהילות חברתיות וקידום זהות קולקטיבית. בישראל מספר המשתמשים באינטרנט גבוה כמעט פי **חמישה / חמש** ממספרם בחלק ממדינות אפריקה.
 - החלופה העברית "פֶּעִילָן" למילה "אקטיביסט" התפרסמה בגיליון מספר **מאה ושתיים עשרה / מאה ושנים עשר** של ידיעון האקדמיה ללשון העברית.

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר ופרק ג – מערכת הצורות.
 בחר בפרק שלמדת: פרק ב – תחביר או פרק ג – מערכת הצורות.
 בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

פרק ב: תחביר (80 נקודות)

- בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 2-6 (לכל שאלה – 20 נקודות).
- שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.
 - תוכל להיעזר בדף העזר לנבחן (עמ' 10-11).

2. לפניך שני משפטים.

(1) אם תקראו תגוביות על כתבות שעוסקות באקטיביסטים צעירים, תיתקלו בביקורת

שלילית שחוזרת שוב ושוב. _____

(2) רוזה פארקס לא פינתה את הכיסא שלה באוטובוס לאדם לבן, ובזכות זאת היא נהפכה

לסמל במאבק בין שחורים ללבנים. _____

א. ציין ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו.

- ב. אם המשפט מורכב – תחם בו את הפסוקיות, וציין מעל כל פסוקית את התפקיד התחבירי שלה.
- אם המשפט הוא משפט איחוי – תחם את איבריו.

ג. ציין את התפקיד התחבירי של המילים והצירופים המסומנים בקו.

במשפט (1): כתבות _____

באקטיביסטים _____

שוב ושוב _____

במשפט (2): לסמל _____

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

3. א. לפניך שלושה משפטים מורכבים, ובהם המילית **כי**.

(1) זכרו **כי** אקטיביזם הוא פעולה פוליטית.

(2) הביקורת כלפי האקטיביסטים הצעירים היא **כי** הם "בובות על חוטים".

(3) אנשי חינוך ממליצים להיעזר באינטרנט לקידום אקטיביזם אצל בני הנוער

כי בני הנוער אוהבים להשתמש בו.

בכל אחד מן המשפטים תחם את הפסוקית הפותחת במילית **כי**, וציין מעל כל פסוקית שתחמת את התפקיד התחבירי שלה במשפט.

ב. לפניך משפט פשוט.

האקטיביסטים נעזרים באמצעי התקשורת לקידום המסרים שלהם.

נתח את המשפט: ציין מעל כל מילה את התפקיד התחבירי שלה.

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

4. א. לפניך שלושה משפטים.

(1) המבוגרים משיבים על שאלות האקטיביסטים הצעירים בכנות, אף על פי ששאלות

מסוימות מעוררות בהם תחושת אי־נוחות. _____

(2) אקטיביסטים הם המובילים העיקריים של הדרישות הללו, אבל כולנו שותפים

למשא ומתן על ערכי החברה. _____

(3) כאשר נער מלמד ילדים אחרים, מתפתחת אצלו מחויבות כלפי התוכן הנלמד.

• ציין ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו.

• ציין את הקשר הלוגי בכל אחד מן המשפטים, והעתק מכל משפט את מילת/מילות

הקישור המציינות את הקשר הלוגי.

משפט (1) הקשר הלוגי _____ מילת/מילות הקישור _____

משפט (2) הקשר הלוגי _____ מילת/מילות הקישור _____

משפט (3) הקשר הלוגי _____ מילת/מילות הקישור _____

ב. לפניך משפט במבנה "אין... אלא..."

האינטרנט אינו רק מקור למידע אלא גם כלי תקשורת המניע לפעולה.

כתוב את המשפט מחדש בלי להשתמש במבנה "אין... אלא...". שמור על משמעות המשפט.

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

5. א. לפניך משפט.

דפני ליף הקימה אוהל בשדרות רוטשילד בתל אביב מפני שלא הצליחה למצוא בעיר דירה להשכרה במחיר הוגן, ובתוך שבועות ספורים היא סחפה אלפי אנשים בישראל למחאה חברתית הגדולה שהתרחשה בשנת 2011.

כתוב על פי משפט זה שלושה משפטים פשוטים, שבכל אחד מהם הנושא התחבירי יהיה "דפני ליף". השמט מידע לפי הצורך, וכתוב את המשפטים בסדר כרונולוגי.

(1)

(2)

(3)

ב. לפניך שני משפטים ובכל אחד מהם מילה מסומנת בקו.

(1) נראה שהיום, יותר מאי פעם, צעירים ברחבי העולם מעורבים בסביבתם.

(2) היום, כנראה, צעירים ברחבי העולם מעורבים בסביבתם יותר משהיו אי פעם.

- מבין שתי המילים המסומנות בקו הקף את המילה שהתפקיד התחבירי שלה הוא הסגר.

- הסבר את תפקידו של ההסגר במשפט זה.

המילה	חלק הדיבור	התפקיד התחבירי
מטרידים		
מנהלות		
מתמשך		

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

פרק ג: מערכת הצורות (80 נקודות)

- בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 7–11 (לכל שאלה – 20 נקודות).
 שים לב: • בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.
 • תוכל להיעזר בדף העזר לנבחן (עמ' 10–11).

7. לפניך שבעה משפטים, ובכל משפט יש פועל מודגש ובסוגריים אותו הפועל מנוקד.
 ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפועל	השורש	הבניין
האקטיביסטים מתקוממים (מִתְקוֹמְמִים) נגד עוולות.		
סיפורים על פעילויות של בני נוער יכולים להועיל (לְהוֹעִיל) בחינוך לאקטיביזם.		
אם תקראו תגובות שעוסקות באקטיביסטים צעירים, קרוב לוודאי שתיתקלו (תִּתְקַלּוּ) בביקורת שלילית.		
דפני ליף מחתה (מִחְתֶּה) נגד מחירי הדיור בתל אביב.		
אקטיביזם הוא פעולה פוליטית המתגרת (מִתְגַּרֶת) את הממסד.		
בני נוער פעילים יעידו (יִעִידוּ) שאפשר לפעול למען הזולת גם אם עסוקים.		
בזכות האינטרנט אנו לומדים על הדיכוי שחווים (חוֹוִים) (חוֹוִים) אנשים במקומות שונים בעולם.		

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

8. א. לפניך טבלה ובה שלושה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש. ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפועל	השורש	הבניין
התלמידות מוֹכְנוֹת להקריב מזמנן למען פעילות בקהילה.		
הפעולות ה מְכֻנוֹת אקטיביזם הן תמיד פומביות.		
הפעולות האלה מְכֻנוֹת אל הציבור.		

- ב. לפניך שני משפטים ובכל אחד מהם פועל מודגש. ציין את השורש של כל אחד מהם.

הנערה **שבתה** (נְשַׁבְתָּהּ) את ליבו. השורש: _____

חברת ההסעות **שבתה** (נְשַׁבְתָּהּ) במחאה על גובה שכרם של העובדים. השורש: _____

- ג. לפניך שני משפטים, ובהם מילים מודגשות.

(1) התקשורת **מניעה** (מְנִיעָה) יחידים וקבוצות לפעולה אקטיביסטית.

(2) הממשלה הוציאה צו **מניעה** (מְנִיעָה) נגד האקטיביסטים.

- הקף את המילה המודגשת שהיא צורת בינוני.
- ציין את השורש של המילה שהקפת. _____
- ציין את שם הפועל של המילה שהקפת. _____

- ד. לפניך רשימת מילים. הקף את שתי המילים שהאות מ"ם בהן היא אות שורש.

מבוכה (מְבוֹכָה), מלוכה (מְלוֹכָה),

מכחול (מְכַחֹל), משיכה (מְשִׁיכָה)

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

9. א. לפניך משפטים, ובכל אחד מהם יש שם פעולה מודגש.
- (1) לילדים יש זכות **להסבר** (הַסְבֵּר) הגיוני מן המבוגרים.
 - (2) האקטיביזם הוא כמו **ריצת** (רִיצַת) מרתון.
 - (3) **ארגון** (אֲרָגוֹן) מבצע ההתרמה ארך שעות רבות.
 - (4) בני נוער רבים חשים **הזדהות** (הִזְדַּהוּת) עם בני נוער בני גילם שפועלים למען החברה.

בטבלה שלפניך ציין את השורש ואת הבניין של כל שם פעולה.

המשפט	שם הפעולה	השורש	הבניין
(1)	הסבר		
(2)	ריצה		
(3)	ארגון		
(4)	הזדהות		

ב. לפניך משפטים, ובהם צורות בינוני מודגשות.

- (1) קהילות האקטיביסטים **מתגבשות** כדי לקדם מטרה **משותפת**.
 - (2) הפעילות **הגלויה** של האקטיביסטים גורמת להצטרפותם של אחרים לעשייה החברתית.
 - (3) האקטיביזם כיום אינו פרי יצירתם של אבות רוחניים **והוגים**, אלא של יחידים, ארגונים ועמותות.
 - (4) כדי לעודד אקטיביזם יש להפגיש את בני הנוער עם אוכלוסיות **מוחלשות** שזכויותיהן נפגעות.
- ציין מעל כל צורת בינוני מודגשת את חלק הדיבור שלה.
 - מבין צורות הבינוני המודגשות העתק שתי צורות השייכות לאותו הבניין.

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

10. א. לפניך קטע שחסרים בו **פעלים**. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את הפועל המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

לפני כשנתיים החלה גרטה תונברג להפגין בכל יום שישי מול הפרלמנט של שוודיה. היא ישבה שם לבדה ובידה שלט: "שביתת בתי הספר למען האקלים". המחאה שלה _____ (ע-ו-ר) עניין רב. הסיפור שלה _____ (פ-ר-ס-ם) בכל העולם ו _____ (ז-כ-י) לתגובות רבות של צעירים. בני נוער רבים במדינות שונות _____ (צ-ר-ף) למחאה וכינו אותה "ימי שישי למען העתיד". בישראל משתתפים במחאת ימי שישי למען העתיד כמה מאות מתבגרים ומתבגרות, והם מארגנים הפגנות בכל שבוע במקומות שונים בארץ. בהפגנות הם _____ (נ-ו-ף) שלטים, ושמחים להסביר את מחאתם לכל מי ששואל מדוע הם מפגינים. בני נוער אלה _____ (ב-ו-ן) שאם הם לא יפעלו בהקדם, יערות הגשם ימשיכו _____ (כ-ר-ת), והטמפרטורה הממוצעת בעולם תמשיך _____ (ע-ל-י).

ב. לפניך קטע שחסרים בו **שמות עצם**. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את שם העצם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

כבר בגיל צעיר מאוד מתפתח אצל הילדים _____ (ח-ו-ש) צדק. בתחילה הוא נוגע להם אישית, והוא מתבטא למשל ב _____ (ש-ו-י) שהם עורכים בינם לבין אחרים. אחר כך כשהילדים גדלים, ה _____ (ר-א-י) שלהם מתרחבת למעגלים של קהילה, מדינה ועולם.

_____ (י-פ-ע) חברתיות שיש בהן סבל אנושי, בדרך כלל מעוררות אצל הילדים חמלה ורצון להושיט עזרה. הילדים רוצים להרגיש שהם מביאים _____ (י-ע-ל), ושיש להם כוח והשפעה. הם רוצים שה _____ (י-ד-ע) שלהם יישמעו, והם מעוניינים ב _____ (פ-ו-ץ) הרעיונות שלהם. חשוב להקשיב לילדים, לדבר איתם על בעיה מסוימת ולשאול אותם מה הם חושבים שאפשר לעשות כדי לתרום ל _____ (פ-ת-ר) שלה.

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

11. א. לפניך קטע, ובו מילים מודגשות.
- המחאה החברתית שהתרחשה בישראל בקיץ 2011 נתפסת בקרב הציבור כקריאה לשוויון מבחינת היכולת לרכוש דירה, אולם למעשה, היא הייתה **ניסיון אמיתי** לעצב מחדש את ה**דמות** של הדמוקרטיה ב**מדינה**, וליצור **זהות** ישראלית משותפת.
- מיין בטבלה את המילים המודגשות לפי דרכי התצורה שלהן.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

- ב. המילים **תגובית ותגובן** (החלופות העבריות למילים "טוקבק" ו"טוקבקיסט") נוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי.

לכל מילה ציין את הצורן הסופי שלה ואת משמעותו.

תגובית הצורן הסופי _____ משמעותו _____

תגובן הצורן הסופי _____ משמעותו _____

- ג. לפניך טבלה ובה שני משפטים ובכל אחד מהם המילה "**מפלגתי**" מודגשת. השלם את הטבלה.

המשפטים	סוג הצורן הסופי	משמעות הצורן הסופי
(1) לצערי, לא עברה מפלגתי את אחוז החסימה.		
(2) הכינוס ה מפלגתי הבא יערך בחודש מרץ.		

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

טיוטה

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: לשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"ב, מס' 11231

טיוטה

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتحاح، مجلس الطّالاب والشّبيبة القطري"